

جایگاه روانشناسی محیطی در طراحی معماری فضاهای اداری (نمونه موردی مراجع قضایی و دادگاه ها)

نسیم نجفقلی پور کلانتری^۱، آیدا ظفریان پور^{۲*}، حامد قراعینی^۳

۱- دانشجوی دکتری معماری، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

(n.najafgholipour@yahoo.com)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین المللی جلفا، گروه هنر و معماری، جلفا، ایران.

(aida_zafarian@yahoo.com)

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت الله آملی، گروه هنر و معماری، آمل، ایران.

(hamed.gharaeyni@yahoo.com)

چکیده

در قرن معاصر موضوع رابطه انسان و محیط و قابلیت ترجمه آن به زبان طراحی محیط و معماری مورد توجه پژوهشگران این حوزه از دانش بوده است. در این راستا شناخت انسان و ویژگی های محیط زندگی و کار او و چگونگی برقراری رابطه میان این دو عامل اهمیت دارد. کیفیت نامناسب ساخت و سازهای شهری و همچنین عوامل محیطی که از دیدگاه روانشناسانه علاوه بر افزایش گرایش افراد به خشونت، باعث افزایش عوامل استرس زا در فضاهای تنش زا همانند دادگاه ها هم برای افرادی که چنین فضاهایی محل کار آنها محسوب می شود، هم افرادی که برای رسیدگی به مشکل خود به این محل ها مراجعه کرده اند و هم افرادی که مرتکب جرم شده اند، می شود. هر انسان با توجه به سطح آگاهی، دانش و توان فنی خود به دخل و تصرف در محیط پرداخته و از طرفی این شرایط محیطی و مکانی است که حدود و نحوه عمل و شیوه رفتارهای او را مشخص می نماید. هیچ کدام از این بناها در ایران نه تنها بیان کننده ی معیار های کیفی و کمی دستگاه های قضایی نیست بلکه حتی بطور کامل تامین کننده ی نیاز های فردی اجتماعی قضایی نیز نمی باشد که از این رو ضرورت شکل گیری این پژوهش اهمیت می یابد. در این پژوهش که از روش تحلیلی- توصیفی استفاده شده است با هدف بررسی نقش و کاربرد روانشناسی محیطی برای کاربران چنین مجموعه هایی به این نتیجه رسیده ایم که طرح معماری یک مکان قضایی باید ضمن ایجاد و جلب اعتماد در کاربر، صداقت، شفافیت و عدالت را در ساختار بنا نیز نمایان سازد و در مجموع طراحی به گونه ای هماهنگ با روند قضایی باشد و اثری مثبت بر روی آن بگذارد و همچنین فضا ها باید دارای نشاط لازم برای بهره وران (کارکنان و قضات) و نیز مراجعان باشد که در حقیقت باعث بهبود روحیه ی کارکنان و رضایت پرسنل و مردم در این محیط پر تنش خواهد شد.

واژه های کلیدی: روانشناسی محیط، معماری، فضاهای اداری، محیط استرس زا.